

بررسی رابطه بین نقدشوندگی، مدیریت سود و بازده مورد انتظار سهام

مهسا قجر بیگی^۱

فرزان نفاط^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۶/۰۶

چکیده

سهام که هم متغیر با زمان و هم نامطمئن است، می‌تواند به طور منفی رفاه سرمایه گذاران را تحت تاثیر قرار دهد. مطالعات تجربی مرتبط نشان می‌دهند که نقدشوندگی بازده دارایی‌ها همبستگی دارد هدف از گزارشگری مالی فراهم آوردن اطلاعاتی مفید برای تصمیم‌گیری‌های تجاری است. از طرفی محصول اصلی گزارشگری مالی نیز سود خالص و یا سودی است که به عنوان معیاری برای سنجش عملکرد شرکت بر مبنای حسابداری تعهدی مورد استفاده قرار می‌گیرد. هدف این تحقیق بررسی تأثیر نقدشوندگی بر مدیریت سود و بازده مورد انتظار سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. ضرایب متغیرهای مستقل و اندازه تأثیرگذاری آن‌ها بر متغیرهای وابسته با استفاده از مدل اقتصادسنجی و روش رگرسیون حداقل مربعات معمولی (OLS) مشخص می‌گردد. جامعه آماری این تحقیق شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل داده است. این تحقیق در طی سال‌های ۱۳۹۸-۱۳۸۷ بر ۱۶۷ شرکت اجرا شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار اقتصادسنجی Eviews11 استفاده شده است. نتایج نشان داد نقدشوندگی بر مدیریت سود تأثیر دارد. نقدشوندگی و مدیریت سود بر بازده مورد انتظار سهام تأثیر دارد.

واژگان کلیدی

نقدشوندگی، مدیریت سود، بازده، سهام، بازده مورد انتظار سهام

۱. دکترای حسابداری، مدیر گروه حسابداری دانشگاه غیاث الدین جمشید کاشانی، ایران.
[mmmm_gh2000@yahoo.com](mailto:mmm_gh2000@yahoo.com)

۲. کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه غیاث الدین جمشید کاشانی، ایران.
farzan_nafat@yahoo.com

مقدمه

سهام که هم متغیر با زمان و هم نامطمئن است، می‌تواند به طور منفی رفاه سرمایه گذاران را تحت تاثیر قرار دهد (هاسبوروک و اسپی^۱، ۲۰۰۱). چوردیا و همکاران (۲۰۰۱) بیان می‌کنند که بهبود در نقدشوندگی بازار سهام با پول همراه است. گسترش‌ها و نوسانات نقدشوندگی در بازارهای سهام و اوراق بهادار با یکدیگر در ارتباط هستند (هوانگ و همکاران، ۲۰۲۰).

باسو (۱۹۷۷، ۱۹۸۳)، بانز (۱۹۸۱) بیان می‌کنند نقدشوندگی یکی از ویژگی‌های دارایی هاست که مربوط به تجارت سریع با هزینه کم و بدون تغییر قیمت است. نقدشوندگی و تأثیرات آن در بازارهای مالی به ویژه پس از بحران مالی جهانی سال ۲۰۰۸ بیشتر مورد توجه قرار گرفته است. خشک شدن نقدشوندگی به ویژه در بحران مالی مسئله مهمی است (آلتنی و کاگیک، ۲۰۱۹).

عامل نقدشوندگی در تصمیم‌گیری‌ها نقش مهمی را ایفا مینماید، اما به رغم مطالعات بسیاری که در این زمینه از سوی پژوهشگران صورت گرفته است، هیچ یکنواختی در انتخاب معیار قابل قبول از نقدشوندگی بازار وجود ندارد. هر چه بازارها توسعه یابند، ابزارهای جدیدتری برای پاسخگویی به نیازهای سرمایه گذاران تعریف می‌شوند. سرمایه گذاران در صورتی دارایی با ریسک بالاتر را می‌پذیرند که بازده بالاتری را عاید آنها سازد و لذا یکی از عوامل مؤثر بر ریسک دارایی قابلیت نقدشوندگی آن است. هر چه نقدشوندگی کمتر باشد، سهم جذابیت کمتری پیدا می‌کند (سیرانی و همکاران، ۱۳۹۰).

هدف از تئوری قیمت گذاری دارایی کشف رابطه عملکردی بین قیمت دارایی و عوامل مربوط به قیمت گذاری است. CAPM یک ساختار خطی خود که فقط یک ریسک مربوطه ارائه می‌دهد، ریسک بازار است که با بتا در بازار اندازه گیری می‌شود، غالب ترین مدل قیمت گذاری در ادبیات مالی است. با این حال، منتظران CAPM و چندین تحقیق تجربی نشان می‌دهد که بتا بازار به عنوان تنها معیار اندازه گیری ریسک در مدل قیمت گذاری، برای توضیح ساختار ریسک سیستماتیک کامل کافی نیست. منتظران و شواهد تجربی علیه ناتوانی CAPM سنتی باعث ایجاد مدل‌های جدید برای ارائه عوامل خطر سیستماتیک اضافی شد.

تحقیقات اخیر شواهدی از ریسک نقدشوندگی را به عنوان یکی دیگر از عوامل خطر در توضیح بازده دارایی و افزایش مدل‌های قیمت گذاری ارائه می‌دهد.

مدیریت سود بر ناهمگونی باورهای سرمایه گذار با توجه به ارزش شرکت تاثیر می‌گذارد و هم نقدشوندگی سهام و هم مدیریت سود می‌توانند بازده سهام آینده را تحت تاثیر قرار دهند. مدیریت سود واقعی زمانی انجام می‌شود که مدیران فعالیت‌های اقتصادی واقعی یک شرکت را تغییر دهند. ارزیابی کیفیت سودها یک ابزار حیاتی در حسابرسی و حسابداری مالی است. (چویی و همکاران^۲، ۲۰۱۴) مدیریت سود زمانی رخ می‌دهد که مدیران قضاوت خود را در گزارش‌های مالی به کار گیرند، برای مثال، ساختاربندی معاملات برای تاثیر گذاری بر صورت‌های مالی و احتمالاً گمراه کردن سهامداران درباره عملکرد عملیاتی شرکت یا اعداد حسابداری را به همراه دارد. هیرسلیفر (۲۰۰۱) نشان داد که تاثیر مدیران بر مدیریت سود بر قیمت سهام و بازده سهام شرکت‌ها تاثیر می‌گذارد. مدیرانی که در آمده‌ای گزارش شده را به طور سیستماتیک افزایش می‌دهند

¹ Galariotis and Giouvris

² Choi et al

می توانند این کار را با ابزارهای مختلف انجام دهند، از جمله از طریق افزایش در فروش، افزایش تولید و کاهش فرصت طلبانه هزینه های تحقیق و توسعه (کوهن و زاروین، ۲۰۱۰). چندین مطالعه نشان می دهند که مدیران نیز ممکن است در امدادها را برای انتقال اطلاعات در مورد چشم انداز شرکت های خود به سرمایه گذاران مدیریت کنند. (گانی، ۲۰۱۰)

بنابراین اگر نقدشوندگی سهام سرمایه گذار را افزایش دهد نه تنها بر شدت سود بلکه بر محتوای اطلاعاتی سود نیز تاثیر می گذارد. علاوه بر این، بخش قابل توجهی از تحقیقات نشان می دهند که مدیریت سود واقعی به افشاری مالی با کیفیت پایین منجر می شود که به نوبه خود منجر به هزینه بالاتر سرمایه برای یک شرکت می شود. (کیم و کی، ۲۰۱۰؛ کیم و سوهن، ۲۰۱۳)؛ بنابراین، مدیریت سود واقعی برای سودآوری بلند مدت یک شرکت مضر است و در نتیجه دارای پیامدهای بلندمدت منفی برای رقابت پذیری یک شرکت است. (کوتاری و همکاران، ۲۰۱۶). هوانگ و همکاران (۲۰۲۰) تاثیر نقدشوندگی سهام بر مدیریت سود را بررسی می کند، تاثیری که موضوع بسیاری از مباحث و مباحث بوده است. یک دیدگاه این است که نقدشوندگی مدیران را به رفتار کوتاه مدت و افزایش ریسک تحریک می کند. مشارکت در نقدشوندگی با کاهش هزینه های معاملاتی مرتبط با ورود و خروج از یک موقعیت، این ریسک را افزایش می دهد (هوآنگ و همکاران، ۲۰۲۰). برای کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، نقدینگی بازار سهام، بسیار مهم است که منجر به تخصیص کارایی می گردد. در نتیجه تخصیص کارآمد که یک پیش شرط حیاطی برای رشد و توسعه بازار مالی است، نقدینگی می تواند منجر به افزایش ارزش شرکت ها و کاهش هزینه سرمایه گردد (الجعفری، ۲۰۱۷). سرعت و قابلیت نقدشوندگی دارایی از عوامل مهم در تصمیمات سرمایه گذاری در بازار سرمایه است. سرمایه گذاران در انتخاب گزینه های سرمایه گذاری علاوه بر ریسک و بازده، به میزان نقدشوندگی آنها توجه خاصی دارند. بدین منظور تحقیق حاضر در صدد پاسخ به این پرسش است که: تاثیر نقدشوندگی بر مدیریت سود و بازده مورد انتظار سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران چگونه است؟

مبانی نظری

مهم ترین مفاهیم در تصمیم گیری سرمایه گذاری، ریسک و بازده است. هر سهم و یا هر پرتفوی از سهام، اگر در فاصله خاصی از زمان خریداری، نگهداری و فروخته شود، بازده خاصی را نیز نصیب دارنده آن می نماید. این بازدهی شامل تغییر قیمت و منافع حاصل از مالکیت است. بازده سهم یکی از معیارهای اساسی برای تصمیم گیری در بورس اوراق بهادار است. بازده سهام خود به تنها محتوایی اطلاعاتی دارد که بیشتر سرمایه گذاران بالفعل و بالقوه در تجزیه و تحلیل مالی و پیش بینیهای خود از آن استفاده می کنند (گو گرد چیان و همکاران، ۱۳۹۶).

بازده سهام در دوره زمانی معین عبارتست از تغییر قیمت سهام عادی به علاوه کلیه مزایایی که در دوره مورد نظر به سهم تعلق گرفته است. مزایای متعلق به سهم شامل سود نقدی پرداختی، مزایای ناشی از حق تقدم افزایش سرمایه، مزایای ناشی از سهام جایزه یا سود سهمی متعلق به هر سهم می باشد (بخردی نسب و قاسمی، ۱۳۹۵).

³ Gunny

⁴ Kothari et al

⁵ Al-Jaifi

نوسانات بازده دارایی به دو قسمت نوسانات بازار و نوسانات مختص شرکت تجزیه می‌شوند که به ترتیب به ریسک سیستماتیک و غیر سیستماتیک مشهور می‌باشدند. در مقایسه با مطالعات بیشماری که رابطه بین ریسک سیستماتیک و بازده را بررسی نموده اند، نقش ریسک غیرسیستماتیک در قیمت گذاری دارایی به طور چشمگیری نادیده گرفته شده است. زو و مالکیل^۶ (۲۰۰۳) مشاهده نمودند که در ادبیات مالی، توجه بسیار کمی به رفتار نوسانات غیرسیستماتیک شده است. البته این عدم توجه به ریسک غیرسیستماتیک بدین دلیل است که مدل CAPM شارپ (۱۹۶۴) و لینتر (۱۹۶۵)، تنها ریسک سیستماتیک را در قیمت گذاری دارایی به حساب می‌آورد.

با توجه به ماهیت پیچیده بازار و بحران‌های مالی اخیر، درک بهتر حرکت‌های قیمتی سهام، ضروری است و در این راستا از روش‌های آماری مختلف برای تجزیه و تحلیل داده‌های مالی و اکتشاف روابط بین این متغیرها با قیمت سهام، استفاده شده است. (گیانگ و چی^۷؛ ژانگ و وانگ^۸؛ ۲۰۱۵).

از زمان انتشار اثر پیشگام فاما و مکبث (۱۹۷۳) که نشان داد نوسان‌پذیری غیرسیستماتیک یک فاکتور قیمت گذاری شده در آمریکا نیست در راستای مدل CAPM شارپ (۱۹۶۴) و مدل سه فاکتوری فاما و فرنچ (۱۹۹۳)، طی چندین مطالعه تلاش شده تا نقش نوسان‌پذیری غیرسیستماتیک در تبیین بازده یک دوره بعد، معلوم گردد. تا این تاریخ، یافته‌ها مختلط و ناهمگون‌اند و همبستگی‌های میان نوسانات غیرسیستماتیک و بازده آتی، مثبت، منفی، یا گاهی بدون همبستگی است.

از لحاظ نظری، عدم نقدشوندگی هزینه‌ای را برای سرمایه‌گذار تحمیل می‌کند، بنابراین نقدشوندگی بر بازده سرمایه تاثیر می‌گذارد. به طور مستقیم، باید یک رابطه منفی بین نقدشوندگی و بازده سهام وجود داشته باشد. بر عکس، رابطه بین عدم نقدشوندگی و بازده سهام باید منفی باشد. از آنجا که نقدشوندگی بر بازده تاثیر می‌گذارد، بنابراین از دیدگاه یک سرمایه‌گذار، ریسک نقدشوندگی باید قیمت گذاری شود. داتار، نایک و رادکلیف (۱۹۹۸) استدلال می‌کنند که نقدشوندگی در توضیح تغییرات مقطوعی در بازده سهام مهم است با توجه به این واقعیت که نقدشوندگی به عنوان معیار اندازه‌گیری شده توسط بازار پذیری دارایی‌ها و هزینه مبادله از ویژگی‌های مهم در تعیین بازده مورد انتظار سهام است، می‌توان به این نتیجه رسید که نقدشوندگی به عنوان معیار اندازه‌گیری شده توسط بازار پذیری دارایی‌ها و هزینه مبادله از ویژگی‌های مهم در تعیین بازده مورد انتظار سهام است از آنجا که مقاله اصلی امیهود و مندلسون (۱۹۸۶) در مورد رابطه بین بازده سهام و نقدشوندگی است، بسیاری از محققان به بررسی این رابطه ادامه می‌دهند. شواهد در طول دو دهه گذشته به طور کلی با برخی از یافته‌های سازگار با نظریه ترکیب شده است، برخی از یافته‌ها کاملاً متناقض و برخی دیگر کمی خنثی هستند.

نقدشوندگی یک مفهوم غیرقابل تعریف است زیرا نمی‌تواند به طور مستقیم مشاهده شود بلکه تعدادی جنبه دارد که نمی‌توان آن‌ها را در یک مقیاس واحد به دست آورد (آمیهود، ۲۰۰۲؛ بنابراین، نقدشوندگی، اگرچه پدیده جدیدی در ادبیات مالی نیست، اما تعریف قابل قبولی از آن ندارد. آدلر (۲۰۱۴) ادعا می‌کند که فقدان تعریف توافقی ناشی از این واقعیت است که مفهوم نقدشوندگی از دیدگاه‌های مختلف اقتصادی ناشی می‌شود. نقدشوندگی را می‌توان در این زمینه تعریف کرد که

⁶ Xu and Malkiel

⁷ W. Gang-Jin, X. Chi

⁸ Y.J. Zhang, J. Wang

چگونه می توان یک سهم را به آسانی مبادله کرد و در این زمینه که چگونه می توان تامین مالی برای شرکت را آسان کرد، اولی نقدشوندگی بازار و دومی نقدشوندگی تامین مالی است (ماروزا، ۲۰۱۹). مدیران عموماً، اطلاعات دقیق تری نسبت شرکت های خود دارند. چانگ و همکاران^۹، مدیریت سود را به عنوان استفاده از تعهدات اختیاری برای مدیریت نتایج گزارش شده، تعریف کرده است. مدیران ممکن است سود را برای انتقال اطلاعات خصوصی، مدیریت نمایند و از این رو، محتوا اطلاعات در زمینه افزایش سود، تغییر دهنند. این بدان معنی است که مدیریت سود، به طور بالقوه، ارزش اطلاعاتی سود را افزایش می دهد. این چشم انداز از مدیریت سود، منجر به افزایش افشا و افزایش کیفیت گزارشگری مالی می گردد و دیدگاه خوبی را نسبت به آینده عملکرد شرکت، ارائه می دهد. بر عکس، ممکن است مدیران، اطلاعاتی را دستکاری کرده و سعی نمایند اطلاعات کمتری را در مورد درآمد، افشا نمایند تا عملکرد ضعیف آنها، پنهان شود، این منجر به کاهش شفافیت و کاهش کیفیت گزارشگری مالی می گردد. این دیدگاه در مدیریت سود فرصت طلبانه است که سبب گمراهی سرمایه گذار، به منظور تامین منابع مدیر، می باشد و این صحت سود گزارش شده را کاهش می دهد (الجعفری و همکاران، ۲۰۱۷).

مدیریت سود یکی از مراحل عمدی برای گمراه کردن سهامداران با استفاده از اختیارات خود برای استفاده از استاندارهای حسابداری و تأثیر آن بر گزارش های مالی، تأثیر دارد.

فلسفه مدیریت سود، بهره گیری از انعطاف پذیری روش های استاندارد اصول پذیرفته شده حسابداری می باشد. انگیزه های مختلفی برای مدیریت سود وجود دارد که عمدۀ آنها به شرح زیر می باشد: **انگیزه پاداش**^{۱۰}: که در آن مدیر برای دریافت پاداش بیشتر سود را مدیریت می کند. **انگیزه دریافت وام**^{۱۱}: که در آن مدیر برای دریافت وام از اعتبار دهنده سود را مدیریت می کند. **انگیزه سیاسی**^{۱۲}: که در آن مدیر برای کاهش توجهات سیاسی گروه های مختلف در موقع افزایش سود سعی می کند با بکار گیری رویه های حسابداری کاهنده سود، سود را مدیریت کند. **انگیزه مالیاتی**^{۱۳}: که در آن مدیر برای کاهش پرداختهای مالیاتی، سود را مدیریت می کند. تغییر مدیریت^{۱۴}: مدیران اجرایی شرکتها در موقع بازنشستگی و یا تغییر (یعنی در آخرین سال فعالیت در شرکت) با هدف دریافت پاداش بیشتر اقدام به مدیریت سود می کنند.

مبانی تجربی

حیدری و همکاران (۱۳۹۰) به بررسی رابطه بین ریسک نقدشوندگی و قیمت در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج نشان می دهد که ریسک نقدشوندگی و نسبت ارزش دفتری به ارزش سهام تأثیر معنی داری بر قیمت سهام در بورس تهران ندارد.

⁹ Chung et al

¹⁰ Bonus Purposes

¹¹ Debt Covenant Purposes

¹² Political Motivations

¹³ Taxation Motivations

¹⁴ Changes of Chief Executive Officers

امامی و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی رابطه عدم نقدشوندگی با بازده مورد انتظار سهام، پرداختند. نتایج حاکی از وجود رابطه مثبت بین عدم نقدشوندگی و بازده مورد انتظار سهام بود.

گرد و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی نوسانات ویژه سهام، نقدشوندگی و بازده سهام پرداختند. نتایج نشان می دهد که اثر متغیر مستقل ریسک ویژه سهام بر متغیر وابسته بازده سالانه سهام شرکت های بورس اوراق بهادار تهران مثبت و معنادار است هوانگ و همکاران^{۱۵} (۲۰۲۰) به بررسی روابط بین نقد شوندگی، مدیریت سود و بازده مورد انتظار سهام پرداختند. یافته ها نشان می دهد که مؤلفه نقد شوندگی سهام و مدیریت سود با بازده سهام آینده در شرکت های چینی ارتباط مثبت دارد. مینه و همکاران^{۱۶} (۲۰۱۶) به بررسی رابطه بازده، ریسک و نقدشوندگی در معاملات مکرر پرداختند. نتایج این تحقیق تجربی نشان می دهد که نقدشوندگی بر ریسک وابسته به روش ویژه تاثیر می گذارد. با این حال، این تاثیر به چگونگی تعریف نقدشوندگی وابسته است.

دهی و تینه^{۱۷} (۲۰۱۷) به بررسی رابطه بازده، ریسک و نقدشوندگی در معاملات مکرر: شواهدی از بازار سهام اسلو پرداختند. نتایج تجربی نشان می دهد که در معاملات با بسامد بالا ریسک ویژه نقش برجسته تری از ریسک سیستماتیک در قیمت گذاری دارایی ایغا می کند

مارکویز و همکاران^{۱۸} (۲۰۱۴) به بررسی بازده سهام و ریسک عدم نقدشوندگی و ریسک مصرف پرداختند. با بررسی همزمان ریک عدم نقدشوندگی و مصرف با توجه با گستردگی نقدشوندگی بازار نشان دادن که رفتار متغیر در طول دروهای سه ماهه بررسی، با توجه به ریسک عدم نقدشوندگی بسیار بالا بوده است و صرف عدم نقدشوندگی گسترده بازار متناسب با رفتار مصرف متغیر بوده است.

مدل پژوهش و نحوه اندازه گیری هر یک از متغیرها

برای آزمون فرضیات پژوهش نیز از مدل های رگرسیونی استفاده می شود. الگوپذیری از تحقیق هوانگ و همکاران (۲۰۲۰) به آزمون فرضیه ها، پرداخته شده است. برای بررسی اثرات نقدشوندگی سهام بر مدیریت سود واقعی، مشخصات رگرسیون پایه را به شرح زیر تخمین می زیم

$$REM_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 LIQ_{i,t-1} + \alpha_2 SIZE_{i,t-1} + \alpha_3 CFV_{i,t-1} + \alpha_4 CFV_{i,t-1} + \alpha_5 DEBT_{i,t} \\ LOSS_{i,t-1} + \alpha_7 AZ_{i,t-1} + \alpha_8 MB_{i,t-1} + \alpha_9 RET_{i,t-1} + Fixed Effect_i + \varepsilon_{i,t}$$

علاوه بر این، ما برای تعیین تأثیرات پیش بینی کننده آنها بر بازده سهام آینده در معادله (۲)، دو عامل جدا می گردد شاخص های REM^۱ و REM^۲ (هزینه های تولید غیرعادی و جریانهای نقدی غیرعادی عملیاتی) را در مقابل نقدینگی سهام و متغیرهای کنترلی اندازه گیری می کنند. مدیریت سود از دو معیار زیر بدست می آید. به دنبال هو و مسکوویتز^{۱۹} (۲۰۰۵)، کالن و همکاران^{۲۰} (۲۰۱۳) و گانگ و هو^{۲۱} (۲۰۱۸)، ما محاسبه مؤلفه $REMLIQ_{i,t}$ به عنوان جزء نقدینگی سهام مدیریت

^{۱۵} Huang

^{۱۶} Minh

^{۱۷} Thi Minh Dinh Hong

^{۱۸} Márquez

^{۱۹} Hou and Moskowitz

^{۲۰} Callen et al

^{۲۱} Gong and Ho

سود واقعی برای سال-شرکت در نظر گرفته شده است. ، مولفه $EMLIQ$ نقدینگی سهام مناسب مدیریت سود واقعی از رابطه های زیر و تفاصل تفاوت باقی مانده بین REM و $REMLIQ$ بدست آمده است.

$$REM_{i,t} = \hat{\tau}_1 LIQ_{i,t}$$

$$REM_{NLIQ\ i,t} = REM_{i,t} - \hat{\theta}_1 REM_{LIQ\ i,t}$$

علاوه بر این، دو عامل $REMLIQ$ $REMNLIQ$ برای بررسی اثرات پیش بینی کننده آنها بر بازده سهام در معادله شده است. به عنوان مثال ، $t + 1$ بازده ماهانه ۱ - یک سال آینده است

$$MonthlyReturn_{i,t+1} = \alpha_0 + \alpha_1 REM_{LIQ\ i,t} + \alpha_2 REM_{NLIQ\ i,t} + \alpha_3 Beta_{i,t} + \alpha_4 SIZE_{i,t} + \alpha_5 MB_{i,t} - 1)_{i,t} + \alpha_7 Ret(-12, -2)_{i,t} + \alpha_8 Ret(-36, -12)_{i,t} + Fixed\ Effect_i$$

جدول خلاصه متغیرها و روش اندازه گیری آنها

متغیرها	نوع متغیر	حروف اختصار ی	نحوه اندازه گیری
مدیریت سود	وابسته	REM	متغیر مدیریت سود از طریق شاخص DAC (اقلام تعهدی اختیاری) اندازه گیری می شود و برای تخمین اقلام تعهدی اختیاری از مدل تعدیل شده جونز می گردد. قبل از تخمین اقلام تعهدی اختیاری، اقلام تعهدی کل از رابطه (۱) محاسبه می شود. $TAC_{i,t} = (\Delta CA_{i,t} - \Delta Cash_{i,t}) - (\Delta CL_{i,t} - \Delta LTD_{i,t} - \Delta ITP_{i,t}) - DPA_{i,t}$ که در آن $\Delta CA_{i,t}$: مجموع اقلام تعهدی شرکت i در سال t ؛ $\Delta Cash_{i,t}$: تغییر در دارایی های جاری شرکت i بین سال های t و $t-1$ ؛ $\Delta CL_{i,t}$: تغییر در بدھی های جاری شرکت i بین سال های t و $t-1$ ؛ $\Delta LTD_{i,t}$: تغییر در حصه بدھی های بلندمدت شرکت i بین سال های t و $t-1$ ؛ $\Delta ITP_{i,t}$: تغییر در مالیات بر درآمد پرداختی بین سال های t و $t-1$ ؛ $DPA_{i,t}$: هزینه استهلاک دارایی های ثابت و نامشهود شرکت i در سال t . سپس با استفاده از مدل تعدیل شده جونز (۱۹۹۱) که دو و همکاران (۱۹۹۵) آن را توسعه دادند، اقلام تعهدی کل به دو بخش اقلام تعهدی اختیاری و غیر اختیاری

تجزیه می‌شود (مدل ۵). با استفاده از مدل (۵)، مقادیر α, β, γ به صورت مقطعی برآورد می‌شود.			
$\begin{aligned} TAC_{i,t}/TA_{i,t-1} \\ = \alpha_{i,t}[1/TA_{i,t-1}] + \beta_{i,t}[\Delta REV_{i,t}/TA_{i,t-1}] \\ + \gamma_i[PPE_{i,t}/TA_{i,t-1}] \end{aligned}$ که در آن			
$TAC_{i,t}$: مجموع اقلام تعهدی شرکت i در سال t؛ $TA_{i,t-1}$: مجموع دارایی شرکت i در پایان سال $t-1$؛ $\Delta REV_{i,t}$: تغییرات فروش خالص شرکت i بین سال‌های t و $t-1$؛ $PPE_{i,t}$: ناخالص دارایی‌ها، ماشین‌آلات و تجهیزات شرکت i در سال t؛ $\alpha_i, \beta_i, \gamma_i$: پارامترهای برآورده مخصوص هر شرکت i؛ ϵ_i: میزان خطأ.			
سپس ضرایب برآورده، در مدل (۳) جای گذاری شده و سپس مقدار NDAC محاسبه می‌شود. اقلام تعهدی غیر اختیاری به شرح زیر به دست می‌آید.			
$\begin{aligned} NDAC = \alpha_{i,t}[1/TA_{i,t-1}] + \beta_{i,t}[(\Delta REV_{i,t} - \Delta REV_{i,t-1} \\ - \Delta REC_{i,t})/TA_{i,t-1}] + \gamma_i[PPE_{i,t}/TA_{i,t-1}] \end{aligned}$ که در آن			
$\Delta REC_{i,t}$: تغییرات حساب‌های دریافتی شرکت i بین سال‌های t و $t-1$ درنتیجه اقلام تعهدی اختیاری نیز از رابطه (۴) محاسبه می‌شود.			
$DAC = TAC - NDAC$ رابطه (۴)			
مقادیر DAC بدست آمده، معادل مدیریت سود، در مدل رگرسیونی تحقیق است			
بر اساس شاخص آمیهود اندازه گیری می‌شود.	LIQ	مستق ل	نقضشوند گی سهام
میانگین بازده ماهانه	Ret(-1)	مستق ل	بازده ماهانه
بازده تجمعی یک سال گذشته	Ret(-12,-2)	مستق ل	بازده تجمعی
لگاریتم طبیعی ارزش دفتری دارایی‌های شرکت	SIZE	کنترل ی	اندازه شرکت
نسبت کل بدھی شرکت به کل دارایی است.	lev	کنترل ی	نسبت بدھی
متغیر معجازی است که در صورت منفی بودن درآمد عملیاتی برابر با یک است و در	LOSS	کنترل زیان	

شرکت	ی	غیر این صورت صفر است
نوسانات جریان وجوه نقد	کنترل ی	انحراف استاندارد جریان وجوه نقد طی ۳ سال گذشته است.
احتمال ورشکس تگی	کنترل ی	از مدل آلتمن (۱۹۸۶) استفاده خواهد شد.
ارزش شرکت	کنترل ی	نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری دارایی ها است.
بنا	کنترل ی	بر اساس مدل CAPM مقدار بتا محاسبه می گردد
عدم تقارن اطلاعاتی	کنترل ی	تفاوت بین قیمت خرید و فروش
سن شرکت	کنترل ی	لگاریتم طبیعی زمان پذیرش شرکت در بازار تا بازه زمانی تحقیق
قیمت	کنترل ی	متوسط قیمت روزانه سهام.
روزهای معاملاتی	کنترل ی	تعداد کل روزهای معاملاتی

فرضیه های پژوهش

نقدشوندگی بر مدیریت سود تاثیر دارد.

نقدشوندگی و مدیریت سود بر بازه مورد انتظار سهام تاثیر دارد.

روش پژوهش

این پژوهش، از لحاظ ماهیت توصیفی -همبستگی است. از بعد ماهیت داده ها نوع پژوهش کمی است. از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این تحقیق شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. به منظور انتخاب نمونه تحقیق از روش نمونه گیری حذفی سیستماتیک استفاده شده است. نمونه آماری تحقیق با توجه به ضوابط ذیل انتخاب گردیده است: شرکت های مورد نظر جزء شرکت های واسطه گری مالی، سرمایه گذاری، نهادهای پولی، بانکی و هلدینگ نباشند- پایان سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفند باشد- سهام آنها در طی دوره تحقیق، دارای وقفه معاملاتی بیشتر از

شش ماه نبوده باشد - شرکت های مورد نظر، در طی دوره تحقیق، تغییر سال مالی نداده باشند. شرکت های مورد مطالعه در قلمرو زمانی تحقیق، در عضویت بورس اوراق بهادار تهران بوده باشند - تمامی اطلاعات مورد نیاز شرکت های مورد بررسی در طی سال های ۱۳۸۷-۱۳۹۸، در دسترس باشند. با توجه به فیلترهای تعیین شده، ۱۰۷ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

روش گردآوری اطلاعات این پژوهش به قرار زیر است که شرح مختصری از هر یک می پردازیم.

۱. برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز درباره مبانی نظری تحقیق و همچنین تکمیل فصل دوم از منابع کتابخانه‌ای مانند مطالب موجود در کتاب‌ها، مقالات، نشریات و پایان‌نامه‌ها استفاده شده است.

۲. در پژوهش حاضر به منظور آزمون فرضیات به بر اساس روش کتابخانه ای-اسنادی به جمع آوری اطلاعات لازم برای آزمون فرضیات خواهیم پرداخت. از طریق نرم افزارهای ره آورد نوین و تدبیر پرداز و در موقع لزوم از طریق مراجعه مستقیم به صورت های مالی شرکت ها که در وب سایت www.rdis.ir سایت متعلق به سازمان بورس و اوراق بهادار (مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی)، سایت www.tse.ir, www.codal.ir و ... در دسترس است، جمع آوری خواهد گردید. همچنین برخی اطلاعات نیز از صورت های مالی شرکت ها و اطلاعیه های مربوط به تصمیمات مجمع عمومی شرکت ها و سایر اطلاعات دریافتی از سازمان بورس، به دست آمده است.

به منظور آزمون فرضیات پژوهش، از مدل های رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. پس از تدوین مدل، ضرایب متغیرهای مستقل و اندازه تأثیرگذاری آن ها بر متغیرهای وابسته با استفاده از مدل اقتصادسنجی و روش رگرسیون حداقل مربعات معمولی (OLS^{۲۲}) و یا حداقل مربعات وزنی (GLS) مشخص می گردد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار Eviews 11 استفاده می گردد.

جدول روش نمونه گیری به صورت غربالگری

تعداد شرکت ها	شرح
۴۰۷	تعداد شرکت های که در سال های ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۸ در بورس حضور داشته اند
(۷۴)	شرکت هایی که پایان سال مالی آن ها ۱۲/۲۹ منتهی نمی باشد و شرکت هایی که تغییر در سال مالی داشته اند.
(۶۵)	شرکت هایی که وقفه معاملاتی قابل ملاحظه (بیش از ۶ ماه) داشته اند
(۳۰)	شرکت های هلدینگ، واسطه گر مالی، بیمه و بانک ها ...
(۷۱)	شرکت هایی که اطلاعات مالی آن ها ناقص می باشد.
۱۶۷	تعداد شرکت هایی که داده های آن ها جمع آوری شده است (نمونه نهایی)
در نتیجه اعمال شرایط و محدودیت های فوق به صورت حذف سیستماتیک ۱۶۷ شرکت به عنوان جامعه آماری انتخاب و تمام این شرکت ها به عنوان نمونه انتخاب شده اند. دوره تحقیق ۱۲ سال متوالی می باشد؛ بنابراین حجم نمونه نهایی ۲۰۰۴ سال - شرکت (107*12) می باشد.	

^{۲۲}-Ordinary Least Square Regression

یافته های پژوهش

در این بخش با محاسبه شاخص های مرکزی از جمله میانگین و میانه و شاخص های پراکندگی از قبیل انحراف معیار، حدکثر و حداقل مقدار متغیرها انجام شده است.

جدول آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	نماد	میانگین	میانه	ماکریم	مینیمم	انحراف معیار
احتمال ورشکستگی	AZ	0.484955	0.000000	1.000000	0.000000	0.499899
ضریب بتا	BETA	-0.37926	-0.22317	7.086173	-2.97967	0.584564
عدم تقارن اطلاعاتی	BS	0.019485	0.027102	0.944897	-0.80113	0.260902
جريان نقدی	CF	0.148377	0.126632	0.803507	-0.71845	0.169378
نوسانات جريان وجهه نقد	CFV	0.143313	0.110671	2.451647	0.000000	0.132754
روزهای معاملاتی	DAY	2.110729	2.235528	2.416641	0.000000	0.351261
نسبت بدھی	LEV	0.623616	0.617893	4.002704	0.061063	0.257232
نقدشوندگی سهام	LIQ	0.061461	0.005633	2.605077	-0.34683	0.208150
سن شرکت	LISTAGE	1.875947	1.681241	3.891820	0.845098	0.581109
زیان شرکت	LOSS	0.121364	0.000000	1.000000	0.000000	0.326632
ارزش شرکت	MB	5.824609	5.849299	7.496146	4.019033	0.679956
قيمت	PRICE	0.329554	0.366587	0.910890	-5.20401	0.401434
بازده ماهانه	R_1	0.531950	0.289218	1.870838	-0.20861	0.544591
بازده تجمعی	R_12	56.65262	34.88008	610.7660	-78.856	78.12005
سود ۱- مدیریت شاخص	REM1	-0.00081	0.022643	1.919072	-2.81007	0.681558
سود ۲- مدیریت شاخص	REM2	0.000980	-0.00959	2.507402	-3.05308	0.792570
بازده سهام	RET	56.61483	34.88008	610.7660	-78.856	78.14152
اندازه شرکت	SIZE	13.90371	13.72725	19.77391	9.949703	1.540850

آزمون خود همبستگی یکی از فروض کلاسیک رگرسیون است. آماره دورین-واتسن^{۲۳}، یک آماره آزمون می باشد که برای بررسی وجود خود همبستگی^{۲۴} (رابطه بین مقادیری که با تاخیر زمانی^{۲۵} مشخص از یکدیگر جدا شده اند) بین باقیمانده ها در تحلیل رگرسیون استفاده می گردد. مقدار این آماره همواره بین (۰ تا ۴) قرار میگیرد که آستانه های مورد پذیرش آن به صورت زیر است: مقدار ۲ برای این آماره نشانگر عدم وجود خود همبستگی می باشد که حالت مطلوب در فرضیات اصلی مربوط به باقیمانده ها در تحلیل رگرسیون می باشد.

لازم به ذکر است مقدار آماره آزمون اگر کمتر از ۱ یا بیشتر از ۳ باشد زنگ هشدار برای وجود خود همبستگی مثبت یا منفی بین باقیمانده می باشد. همانطور که مشخص است مقدار این آماره در این مطالعه نزدیک به ۲ می باشد که این مقدار نشان دهنده عدم وجود خود همبستگی می باشد که حالت مطلوب در فرضیات اصلی مربوط به باقیمانده ها می باشد.

جدول تخمین مدل اول و دوم تحقیق

Y = REM2			Y = REM1			متغیر
معناداری	آماره تی	ضریب	معناداری	آماره تی	ضریب	
0.0000	-9.936462	-0.800244	0.0000	-6.073349	-0.398683	LIQ
0.6278	0.484941	0.007704	0.0000	4.287263	0.043225	SIZE
0.1294	-1.517208	-0.138845	0.0004	3.530944	0.257166	CF
0.3963	0.848489	0.101636	0.0608	1.876241	0.179220	CFV
0.0806	1.748170	0.148561	0.2815	-1.077307	-0.073292	DEBT
0.2171	1.234603	0.063823	0.3578	-0.919845	-0.037424	LOSS
0.0452	2.004330	0.064418	0.1149	1.577086	0.040647	AZ
0.1785	-1.345918	-0.035569	0.0000	-18.63607	-0.392161	MB
0.0111	2.543196	0.000574	0.0000	-12.16678	-0.002230	RET
0.9043	0.120288	0.010113	0.7994	-0.254105	-0.017283	LEV
0.0828	1.735650	0.093107	0.9563	-0.054857	-0.002445	BS
0.2383	-1.179674	-0.050754	0.7747	-0.286279	-0.009302	PRICE
0.0000	14.22513	0.693151	0.7945	0.260529	0.009519	DAY
0.0000	12.25962	0.799912	0.3022	1.032099	0.029668	LISTAGE
0.0000	-10.93218	-2.962931	0.0000	9.113539	1.738261	C
$R^2 = 0.461676$			$R^2 = 0.376100$			برازش کلی مدل
$F = 8.638122$			$F = 85.21317$			
$prob(F) = 0.000$			$prob(F) = 0.000$			
$D.W = 1.759158$			$D.W = 1.668227$			

²³ Durbin-Watson statistic

²⁴ autocorrelation

²⁵ lag

نتایج حاصل از برآورده مدل رگرسیونی مدل در جدول ۸-۴ گزارش شده است. نتایج حاصل از برآورده مدل و سطح معناداری مربوط به F کوچکتر از 0.05 است حاکمی از معنی دار بودن متغیرهای ورودی از جمله متغیرهای کنترلی و مستقل، در سطح اطمینان 95 درصد می باشد و نشان از برآش مناسب مدل دارد.

فرضیه اول: نقد شوندگی بر مدیریت سود تاثیر دارد.

۱. طبق جدول ۸-۴ در مدل اول مقدار ضریب تاثیر متغیر مستقل نقد شوندگی (LIQ) بر شاخص اول متغیر وابسته مدیریت سود (REM1) برابر -0.398683 محاسبه شده است و آماره تی آزمون نیز -6.073349 به دست آمده است که قدر مطلق آن بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای 5% یعنی $1/96$ بوده که نشان می دهد ضریب مشاهده شده معنی دار است. مقدار معناداری نیز برابر $0,000,000$ محاسبه شده است که از سطح خطای 0.05 کوچکتر بوده و نشان از معناداری است.
 ۲. در مدل دوم مقدار ضریب تاثیر متغیر مستقل نقد شوندگی (LIQ) بر شاخص دوم متغیر وابسته مدیریت سود (REM2) برابر -0.800244 محاسبه شده است و آماره تی آزمون نیز -9.936462 به دست آمده است که قدر مطلق آن بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای 5% یعنی $1/96$ بوده که نشان می دهد ضریب مشاهده شده معنی دار است. مقدار معناداری نیز برابر $0,000,000$ محاسبه شده است که از سطح خطای 0.05 کوچکتر بوده و نشان از معناداری است.
- به استناد یافته های پژوهش مبنی بر تایید تاثیر معنادار نقد شوندگی بر دو شاخص مدیریت سود، در مجموع می توان نتیجه گرفت که نقد شوندگی بر مدیریت سود تاثیر معناداری دارد و فرضیه اول تایید می گردد.

جدول تخمین مدل سوم تحقیق

$Y = M_RET$			متغیر
معناداری	آماره تی	ضریب	
0.0365	2.092716	0.478075	REM1
0.0000	5.565010	1.089982	REM2
0.0000	9.284180	2.001109	BETA
0.0000	17.31456	2.320462	SIZE
0.0000	-10.02187	-2.405517	MB
0.0023	3.048243	0.668571	R_1
0.0981	1.654806	0.002721	R_12
0.1678	-1.380002	-0.831140	LEV
0.0027	3.001486	1.407305	BS
0.0389	2.066270	0.776573	PRICE
0.0197	2.334517	1.044073	DAY
0.0000	4.810169	2.846700	LISTAGE
0.0000	-9.075055	-22.06953	C
$R^2 = 0.518094$			برآش کلی مدل
$F = 10.99253$			
$prob(F) = 0.000$			
$D.W = 1.780657$			

نتایج حاصل از برآورد مدل رگرسیونی مدل در جدول ۴-۹ گزارش شده است. نتایج حاصل از برآورد مدل و سطح معناداری مربوط به $F_{0.05}$ است حاکی از معنی دار بودن متغیرهای ورودی از جمله متغیرهای کنترلی و مستقل، در سطح اطمینان ۹۵ درصد می باشد و نشان از برآش مناسب مدل دارد.

فرضیه دوم: نقدشوندگی و مدیریت سود بر بازه مورد انتظار سهام تاثیر دارد.

۱. طبق جدول ۹-۴ در مدل مقدار ضریب تاثیر متغیر مستقل نقد شوندگی (REM1) بر متغیر وابسته بازه مورد انتظار سهام (M_{RET}) برابر ۰.۴۷۸۰۷۵ محاسبه شده است و آماره تی آزمون نیز $2,092716$ به دست آمده است که قدر مطلق آن بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی $1/96$ بوده که نشان می دهد ضریب مشاهده شده معنی دار است. مقدار معناداری نیز برابر $0,0365$ ، محاسبه شده است که از سطح خطای $0/05$ کوچکتر بوده و نشان از معناداری است.
۲. در مدل مقدار ضریب تاثیر متغیر مستقل مدیریت سود (REM2) بر متغیر وابسته بازه مورد انتظار سهام (M_{RET}) برابر $1,089982$ محاسبه شده است و آماره تی آزمون نیز $5,565010$ به دست آمده است که قدر مطلق آن بزرگتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی $1/96$ بوده که نشان می دهد ضریب مشاهده شده معنی دار است. مقدار معناداری نیز برابر $0,0000$ ، محاسبه شده است که از سطح خطای $0/05$ کوچکتر بوده و نشان از معناداری است. به استناد یافته های پژوهش مبنی بر تایید تاثیر معنادار نقد شوندگی بر بر بازه مورد انتظار سهام تایید تاثیر معنادار مدیریت سود بر بر بازه مورد انتظار سهام، در مجموع می توان نتیجه گرفت که نقدشوندگی و مدیریت سود بر بازه مورد انتظار سهام تاثیر معناداری دارد و فرضیه دوم تایید می گردد.

نتیجه گیری

به استناد یافته های پژوهش مبنی بر تایید تاثیر معنادار نقد شوندگی بر دو شاخص مدیریت سود، در مجموع می توان نتیجه گرفت که نقد شوندگی بر مدیریت سود تاثیر معناداری دارد و فرضیه اول تایید می گردد. در این راستا یحیی زاده فر و همکاران (۱۳۹۰) نشان دادند میان بین ضریب متغیر نرخ گردش و بازده سهام وجود رابطه مثبت و معنادار دارد. این امر ممکن است به دلیل افزایش جذایت سهام نقد شونده و افزایش تقاضا برای اینگونه سهام باشد. پژوهش امامی و همکاران (۱۳۹۷)؛ حاجیها و صفری (۱۳۹۷) هماهنگ با این یافته هستند. طبق فرضیه دوم میان ریسک سیستماتیک سهام و چولگی منفی سهام، ارتباط مستقیم و معناداری وجود دارد، به عبارتی، هرچه ریسک سیستماتیک بیشتر باشد، چولگی بازده سهام بیشتر است و بالعکس. به بیان دیگر، اصل رابطه مستقیم میان ریسک و بازده مورد تایید قرار می گیرد. عباس پور و همکاران (۱۳۹۸) نشان دادند دست کاری فعالیت های واقعی از طریق جریان نقد عملیاتی غیر عادی و هزینه های اختیاری غیرعادی که به افزایش بازده سهام سال جاری می انجامد، با بازده سهام سال آینده ارتباط معنی داری دارد. دوسکار (۲۰۰۶) نشان دادند هنگامی که نوسانات بالا باشد، صرف ریسک بالاست و هنگامی که بازده جاری دارایی ها پایین باشد، نرخ بازده دارایی های بدون ریسک نیز پایین خواهد بود و بازار نقدشونده نخواهد بود از طرف دیگر، عدم نقدشوندگی تقویت کننده شوک عرضه است مارکویز و همکاران (۲۰۱۴) نشان دادند با توجه به ریسک عدم نقدشوندگی بسیار بالا بوده است و صرف عدم نقدشوندگی گسترده بازار مناسب با رفتار مصرف متغیر بوده است مینه و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند رابطه

معنادار بسیار ضعیفی بین نقدشوندگی و بتا وجود دارد؛ دو نتیجه تجربی شواهدی عینی فراهم می‌کنند مبنی بر اینکه ریسک ویژه نقش مهم‌تری از ریسک سیستماتیک در معاملات در بازه زمانی بسیار کوتاه دارد.

به استناد یافته‌های پژوهش مبنی بر تایید تاثیر معنادار نقدشوندگی بر بازه مورد انتظار سهام تایید تاثیر معنادار مدیریت سود بر بازه مورد انتظار سهام، در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که نقدشوندگی و مدیریت سود بر بازه مورد انتظار سهام تاثیر معناداری دارد و فرضیه دوم تایید می‌گردد. در این راستا حیدری و همکاران (۱۳۹۰) نشان دادند ریسک نقدشوندگی و نسبت ارزش دفتری به ارزش سهام تاثیر معنی داری بر قیمت سهام در بورس تهران ندارد ولی **P/E** و اندازه شرکت تأثیر معنی داری بر قیمت دارند و این نشان دهنده اهمیت بیشتر متغیرهای اخیر نسبت به ریسک نقدشوندگی و در قیمت گذاری در بورس اوراق بهادر تهران می‌باشد. گرد و همکاران (۱۳۹۷) نشان دادند اثر متغیر مستقل ریسک ویژه سهام بر متغیر وابسته بازده سالانه سهام شرکت‌های بورس اوراق بهادر تهران مثبت و معنادار است و حاکی از این موضوع است که سرمایه گذار با افزایش ریسک ویژه انتظار افزایش بازده سهام را خواهد داشت. همچنین نتایج تحقیق حاکی از این موضوع است که اثر متغیر مستقل عدم نقدشوندگی سهام بر متغیر وابسته بازده سالانه سهام شرکت‌های بورس اوراق بهادر تهران اثر منفی و معناداری می‌گذارد و حاکی از این موضوع است که افزایش عدم نقدشوندگی ریسک سهام را افزایش داده و میزان تقاضای سهام را کاهش می‌دهد که در نهایت با کاهش قیمت و بازده سهام مواجه است. صیادی (۱۳۹۸) نشان دادند بیانگر وجود یک رابطه مثبت خطی معنادار بین دو عامل خطای پیشینی سود و بازده غیرعادی سهام و نبود رابطه خطی بین خطای پیشینی سود و ریسک سیستماتیک است. اسدی و خیرالهی (۱۳۹۹) نشان دادند ارتباطی بین متغیرهای مدیریت سود، واکنش بازار و بازده سهام وجود ندارد. مازو و همکاران (۲۰۰۹) نشان دادند در حالیکه سهام با ریسک نقدشوندگی سیستماتیک بالا به سمت شوک‌های منفی واکنش نشان می‌دهند و تحت تاثیر شوک‌های مثبت قرار می‌گیرند. به این ترتیب، معاملات در الگوهای قیمت پس از شوک ممکن است سودآور نباشد، زیرا این امر شامل ریسک نقدشوندگی منظم سیستماتیک است. دهی و تینه (۲۰۱۷) نشان دادند در معاملات با بسامد بالا ریسک ویژه نقش برجسته تری از ریسک سیستماتیک در قیمت گذاری دارایی ایفا می‌کند. اول، ریسک ویژه و نقدشوندگی تاثیر بسیار قابل توجهی بر بازگشت سرمایه دارد. دوم، هیچ شواهدی برای ارتباط معنی دار بین ریسک سیستماتیک و بازگشت سرمایه پیدا نشد. در نهایت، نقدشوندگی دارای اثر قابل توجه بالاتری بر ریسک ویژه نسبت به ریسک سیستماتیک دارد. هوانگ و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند مولفه نقدشوندگی سهام و مدیریت سود با بازده سهام آینده در شرکت‌های چینی ارتباط مثبت دارد. نتایج ما نشان می‌دهد که مولفه نقدشوندگی سهام در کوتاه مدت و تصمیمات مدیریتی نقشی اساسی در تعیین بازده آتی سهام دارد.

منابع

امامی، سیدمحمد محسن و حجت الله صادقی، ۱۳۹۷، بررسی رابطه عدم نقدشوندگی با بازده مورد انتظار سهام، کنفرانس بین‌المللی مدیریت، حسابداری، بانکداری و اقتصاد در افق ایران ۱۴۰۴، مشهد، موسسه تعاونی دانش بیان کمراوش، https://www.civilica.com/Paper-MABECONF_009_01-MABECONF.html

حاجیها، زهره؛ صفحی، فاطمه. (۱۳۹۷). بررسی ارتباط ریسک سیستماتیک سهام و چولگی بازده سهام، مقاله ۲، دوره ۶،

حیدری، سید عباس؛ شمس فلاح، میرفیض؛ هاشمی، نازنین (۱۳۹۰) بررسی رابطه بین ریسک نقدشوندگی و قیمت در بورس اوراق بهادار تهران مجله مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، شماره نهم / زمستان ۹۳

صیادی، سجاد، ۱۳۹۸، بررسی رابطه بین خطای پیش بینی سود مدیریت با بازده غیر سهام و ریسک سیستماتیک، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت، تجارت جهانی، اقتصاد، دارایی و علوم اجتماعی، تهران، <https://civilica.com/doc/1006749>

عباسپور، امیرعلی و موسوی شیری، محمود، ۱۳۹۸، بررسی تاثیر مدیریت سود بر بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، سومین کنفرانس ملی مطالعات نوین مدیریت و حسابداری در ایران، کرج، <https://civilica.com/doc/913299>

گردد، عزیز؛ میترا میری پوده و علی اصغر صالحی، ۱۳۹۷، نوسانات ویژه سهام، نقدینگی و بازده سهام، دومین کنفرانس بین المللی تحولات نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تهران، موسسه آموزش عالی علامه خویی (ره) - شرکت بین المللی کوش، https://www.civilica.com/Paper-MDMCONF_02-MDMCONF_02.html

یحیزاده فر، محمود؛ شمس، شهاب الدین؛ لاریمی، سید جعفر (۱۳۹۰) بررسی رابطه نقدشوندگی با بازده سهام در بورس اوراق بهادار تهران تحقیقات مالی، دوره ۱۲، شماره ۲۹، سال ۱۳۸۹، صص ۱۲۸-۱۱۱

Al-Jaifi, Hamdan Amer, (2017) "Ownership Concentration, Earnings Management and Stock Market Liquidity: Evidence from Malaysia", Corporate Governance: The International Journal of Business in Society, Vol. 17 Issue: 3, pp. -, doi: 10.1108/CG-06-2016-0139

Altay Erdinç, Çalgıcı Seda. (2019). Liquidity adjusted capital asset pricing model in an emerging market: Liquidity risk in Borsa Istanbul Borsa Istanbul Review 20 June 2019...

Amihud, Y., and H. Mendelson, (1986), " Asset pricing and the bid-ask spread", Journal of Financial Economics, 17, 2, pages 223-249.

Amihud, Y., Mendelson, H., and L. H. Pedersen, (2005), "Liquidity and asset price", Foundations and Trends in Finance, 1, 4, pages 269-364.

Chabi-Yo, F., Ruenzi, S., Weigert, F., 2018. Crash sensitivity and the cross-section of expected stock returns. J. Financ. Quant. Anal. 53, 1059–1100

Chang, R. P., & Rhee, G. (1990). The impact of personal taxes on corporate dividend policy and capital structure decisions. Financial Management, 19(1), 21–40.

Deuskar Prachi, (۵۰۰۵). Asset Pricing In Markets With Illiquid AssetsUniversity of California, Los Angeles - Finance Area; National Bureau of Economic Research NBER (۶۰۰۶). AFA ۲۰۰۷ Chicago Meetings Paper

Crutchley, C. E., & Hansen, R. S. (1989). A test of the agency theory of managerial ownership, corporate leverage, and corporate dividends. Financial Management, 18(4), 36–46.

Geng, Ruibin, Indranil Bose, Xi Chen. (2015). Prediction of financial distress: An empirical study of listed Chinese companies using data mining, European Journal of Operational Research, Volume 241, Issue 1, 16 February 2015, Pages 236–247

Huang H-Y., K-C. Ho, Does Stock Liquidity Matter in the Effect of Earnings Management on future return?, North American Journal of Economics & Finance (2020), doi: <https://doi.org/10.1016/j.najef.2020.101261>

Lintner, J. (1965). The valuation of risk assets and the selection of risky investments in stock portfolios and capital budgets. Review of Economics and Statistics, 47(1), 13–30.

Márquez Elena a, Belén Nieto b, Gonzalo Rubio c (۴۰۱۴)"Stock returns with consumption and illiquidity risks" International Review of Economics and Finance ۹۹ (۲۰۱۴) ۷۷–۴۴

Mazouza Khelifa,* Dima W.H. Alrabadi, and Shuxing Yin.(2009).Systematic liquidity risk and stock price reaction to shocks: Evidence from London Stock Exchange, SSRN Electronic Journal · May 2009 with 45 Reads

Sharpe, W. F. (1964). Capital asset prices: A theory of market equilibrium under conditions of risk. Journal of Finance, 19(3), 425–442.

Investigate the relationship between liquidity, earnings management and expected stock returns

Mahsa Ghajarbeigi¹
Farzan Nafat²

Date of Receipt: 2021/07/23 Date of Issue: 2021/08/28

Abstract

Stocks that are both time-varying and uncertain can negatively affect the welfare of investors. Related empirical studies show that liquidity returns on assets are correlated. The purpose of financial reporting is to provide useful information for business decisions. On the other hand, the main product of financial reporting is net profit or profit, which is used as a measure to measure the company's performance based on accrual accounting. The purpose of this study is to investigate the effect of liquidity on earnings management and the expected return on stocks of companies listed on the Tehran Stock Exchange. The coefficients of the independent variables and the magnitude of their effect on the dependent variables are determined using the econometric model and the ordinary least squares regression (OLS) method. The statistical population of this research is the companies listed on the Tehran Stock Exchange. This research has been conducted on 167 companies during the years 1398-1387. Eviews11 econometric software was used to analyze the data. The results showed that liquidity has an effect on earnings management. Liquidity and earnings management affect the expected range of stocks.

Keywords

Liquidity, earnings management, returns, stocks, expected returns on stocks

1. PhD in Accounting, Director of Accounting, Ghiasuddin Jamshid Kashani University, Iran.
[\(mmm_gh2000@yahoo.com\)](mailto:mmm_gh2000@yahoo.com).

2. Master of Accounting, Ghiasuddin University, Jamshid Kashani, Iran. (farzan_nafat@yahoo.com.)

